

Sygn. akt III AUa 483/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibieli
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2015 r. w Szczecinie

sprawy A. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 kwietnia 2014 r. sygn. akt VI U 1420/13

oddala apelację.

SSA Zofia Rybicka - Szkibieli SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak

Sygn. akt III AUa 483/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11.10.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił A. Ł. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, ponieważ - według stanu na dzień 1.01.1999r. - w udowodnionym okresie 25 lat, 11 miesięcy i 17 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z treści decyzji wynika, że organ rentowy uznał ubezpieczonemu rok i 26 dni pracy w szczególnych warunkach i odmówił uwzględnienia pracy w szczególnych warunkach w okresie od 16.05.1983r. do 31.03.1986r. w związku z zatrudnieniem w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w G.. W ocenie organu w przedłożonym przez ubezpieczonego świadectwie pracy z dnia 17.03.2009r. nie zostały przywołane przepisy resortowe, a we wskazanym rozrządzeniu z dnia 7 lutego 1983r. nie podano wykazu, działu ani pozycji.

Decyzją z dnia 29.11.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił A. Ł. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, gdyż w ocenie organu rentowego, ubezpieczony według stanu na dzień 1.01.1999r. w udowodnionym okresie 25 lat, 11 miesięcy i 17 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z treści decyzji wynika, że organ rentowy uznał 7 lat, 6 miesięcy i 1 dzień pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony w odwołaniach od powyższych decyzji organu rentowego wniósł o ich zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po połączeniu spraw z odwołań celem ich wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, wyrokiem z dnia 29.04.2014r. oddalił odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. Ł. urodził się (...) Na dzień 01.01.1999 r. posiada 25 lat, 11 miesięcy i 17 dni okresu ubezpieczenia oraz bezspornie 7 lat, 6 miesięcy i 1 dzień stażu pracy w warunkach szczególnych. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę należał do otwartego funduszu emerytalnego, ale wniósł o przekazanie środków na nim zgromadzonych, na dochody budżetu państwa. Od 28.10.1971r. do 09.10.1976r. pełnił służbę wojskową, a w tym od 19.10.1972r. do 09.10.1976r. pełnił służbę jako kierowca samochodu ciężarowego o ład. powyżej 3,5 ton. Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony w okresie od 15.11.1976r. do 24.11.1976r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) wG. jako kierowca. Od 03.12.1976r. do 26.02.1977r. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) na stanowisku ajenta sprzedawcy. Jako kierowca wykonywał pracę od 07.03.1977r. do 01.04.1978r. w Kombinacie Rolnym (...) w W., od 03.04.1978r. do 30.06.1978r. w (...) Przedsiębiorstwie (...), od 20.06.1978r. do 31.08.1979r. w Przedsiębiorstwie (...), od 02.10.1979r. do 31.03.1986r. w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, od 08.04.1986r. do 30.11.1986r. w Spółdzielni Pracy (...), od 02.12.1986r. do 19.06.1990r. w Spółdzielni (...) w G. W.. W okresie od 01.01.1991r. do 15.07.2002r. prowadził własną działalność gospodarczą w zakresie usług transportowych.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika również, że ubezpieczony wniósł o uznanie jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej od 02.10.1979r. do 31.03.1986r., w Przedsiębiorstwie (...) od 20.07.1978r. do 31.08.1979r. oraz w Spółdzielni Pracy (...) od 08.04.1986r. do 30.11.1986r. W (...) Spółdzielni Mieszkaniowej ubezpieczony początkowo pracował jako kierowca marki Ż., a od 1980r. był kierowcą samochodu ciężarowego. Zdarzało się, że gdy trzeba było kogoś zastąpić, to jeździł również(...) Praca ta odbywała się w pełnym wymiarze czasu, a czasami trwała nawet 12 godzin. Ubezpieczony nie miał przerw w zatrudnieniu.

W firmie (...) A. Ł. prowadził samochód ciężarowy z przyczepą i nie wykonywał innej pracy, była to praca na pełny etat, bez przerw w zatrudnieniu. W Spółdzielni (...) ubezpieczony był kierowcą (...). Trasy kierowców odbywały się po całej Polsce. Przewozili różne rzeczy, od części z U. po makarony, w zależności od tego, jaki zakład zlecił transport.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie i wskazał na przepisy art. 184 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2013 roku, poz. 1140, ze zm.) - zwaną dalej ustawą emerytalną - § 2 ust. 1, § 3 i § 4 ust. w związku z poz. 2 działu VIII „W transporcie i łączności” wykazu A, będącego załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem

z dnia 7 lutego 1983r. - jednocześnie przytaczając ich treść. Sąd pierwszej instancji podniósł, iż w niniejszej sprawie ubezpieczony nie spełnił wszystkich przesłanek do przyznania świadczenia emerytalnego, bowiem nie legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Okręgowego okres zatrudnienia

ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...), na podstawie zeznań świadków, wyjaśnień ubezpieczonego, akt osobowych, można zaliczyć jako okres pracy kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, a zatem w warunkach szczególnych. A. Ł. pracował w (...) tylko przez 1 rok, 1 miesiąc i 12 dni. Sąd Okręgowy uznał również, podstawie zeznań świadków, okres pracy w Spółdzielni (...) jako kierowca ww. samochodu ciężarowego w wymiarze 7 miesięcy i 22 dni (8.04.1986-30.11.1986). Odmówił natomiast uwzględnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy kierowcy samochodu ciężarowego w trakcie służby w wojsku, gdyż na podstawie zaświadczenia

z Wojskowej Komendy Uzupelnień z 25.04.2008r. nie sposób było stwierdzić, że była to praca wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, bez przerw

w zatrudnieniu. W zaświadczeniu tym zawarto sformułowanie, że A. Ł. „pełnił służbę jako kierowca” nie zaś, że pracował w tym charakterze. Ubezpieczony nie przedstawił żadnych innych dowodów, które mogłyby jednoznacznie potwierdzić okoliczności wykonywania pracy kierowcy w wojsku.

Sąd nie uwzględnił także ubezpieczonemu okresu pracy od 02.10.1979r. do 15.05.1983r. w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, albowiem zarówno świadkowie jak i ubezpieczony, wyjaśnili przed Sądem, że w początkowym okresie zatrudnienia w(...) A. Ł. nie jeździł samochodami ciężarowymi. W czasie, gdy był kierowcą takiego samochodu, zdarzało się, że jeździł innymi samochodami niż ciężarowe. W cenie Sądu Okręgowego brak jest więc jednoznacznych dowodów które wskazywałyby, w jakim okresie przed dniem 16.05.1983r. ubezpieczony był kierowcą samochodu ciężarowego. Także akta osobowe z(...) nie wskazują bezsprzecznie, aby przed 16.05.1983r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Z dokumentów wynika, że był kierowcą (...), który jest samochodem dostawczym i dostawał dodatek za czynności spedycyjne, załadunek, wyładunek, konwojowanie towarów. Biorąc pod uwagę te dokumenty, a także zeznania świadków, Sąd Okręgowy nie mógł uwzględnić wskazanego powyżej okresu pracy w (...) Przy takim wyniku postępowania dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż wprawdzie ubezpieczony wykonywał pracę jak kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, która to jest zaliczana do pracy w warunkach szczególnych, ale nie wykazał ustawowego okresu pracy w warunkach szczególnych co najmniej 15 lat do przejścia na wcześniejszą emeryturę. Przy zsumowaniu okresu uwzględnionego przez ZUS i okresu pracy w (...) oraz w Spółdzielni (...), a nawet przy przyjęciu pracy w wojsku jako wykonywanej

w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu - ubezpieczony łącznie uzyskałby tylko 13 lat, 7 miesięcy i 24 dni pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie spełnił zatem wymogu 15 letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z tej przyczyny Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zaskarżył w całości ubezpieczony.

Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenia prawa materialnego, tj. art. 184 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej w związku z § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. poprzez:

- niewłaściwe jego zastosowanie i w konsekwencji nieuwzględnienie jako pracy

w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, od dnia 02 października 1979 r. do dnia 15 maja 1983 r. pomimo, iż w tym okresie ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony,

- niewłaściwe jego zastosowanie i w konsekwencji nieuwzględnienie okresu pełnionej przez ubezpieczonego służby wojskowej w okresie od dnia 19 kwietnia 1972 r. do dnia 09 października 1976 r., podczas której pełnił służbę jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 ton,

2. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny, a nie swobodny, a

zarazem sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, polegający na dowolnej i pobieżnej ocenie zeznań świadków i w konsekwencji:

- przyjęcie, iż ubezpieczony nie świadczył pracy w szczególnych warunkach w okresie od 02 października 1979 r. do 15 maja 1983 r., podczas gdy z materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie jednoznacznie wynika, że pomimo różnego sposobu określania stanowiska pracy A. Ł., tj. w świadectwie pracy (kierowca samochodu dostawczego), zasadniczą pracą wykonywaną przez ubezpieczonego w czasie zatrudnienia w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w G. była praca kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony,

- przyjęcie, iż ubezpieczony nie świadczył pracy w szczególnych warunkach w okresie od dnia 19 kwietnia 1972 r. do dnia 09 października 1976 r., tj. w okresie pełnienia służby w wojsku, podczas gdy z zeznań ubezpieczonego oraz zaświadczenia z dnia 25 kwietnia 2008 r. wynika, iż ubezpieczony A. Ł. w ww. okresie pełnił służbę jako kierowca samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 tony.

Skarżący w uzasadnieniu apelacji podniósł, że zgodnie z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r. dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zeznania świadków, wskazują, że w ramach zatrudnienia ubezpieczony w rzeczywistości wykonywał prace jako kierowca samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 ton, a więc na stanowisku wymienionym w Dziale VIII pkt 2 załącznika A do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Okoliczność, iż ze świadectwa pracy wystawionego przez (...) Spółdzielnię Mieszkaniową wynika, iż ubezpieczony w okresie od 02 października 1979 r. do 15 maja 1983 r. wykonywał pracę kierowcy samochodu dostawczego, nie oznacza, że ubezpieczony nie wykonywał pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Analizując materiał dowodowy, a w szczególności zeznania świadków oraz ubezpieczonego stwierdzić należy, iż ubezpieczony wykonywał w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej pracę kierowcy samochodu ciężarowego. Sąd I instancji nie uwzględnił także, że ubezpieczony podczas pełnienia służby wojskowej, wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego. Z zaświadczenia Wojskowej Komendy Uzuppełnień z dnia 25 kwietnia 2008 r. wynika wprost, iż A. Ł. w okresie od dnia 19 kwietnia 1972 r. do dnia 09 października 1976 r. pełnił służbę jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony. Zgodnie zaś z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt II UZP 6/13, czas zasadniczej służby wojskowej podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty i argumenty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ubezpieczonemu dochodzone prawo, a nadto o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Organ rentowy nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla meritum sprawy, przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i przy wydał trafne, odpowiadające prawu, rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny podzielając w całości ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji przyjął je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania. Rozpoznając sprawę Sąd okręgowy nie naruszył tak norm prawa materialnego, jak i zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji. Zaskarżone rozstrzygnięcie jest trafne i nie ma podstaw do jego zmiany. Sąd Apelacyjny nie podzielił żadnego zarzutu apelacyjnego.

W niniejszej sprawie trzeba podkreślić, że w oparciu o pełne akta osobowe ubezpieczonego z okresu pracy w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w G., że nie można ustalić, aby A. Ł. w okresie od 02.10.1979r. aż do 15.05.1983r. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (poz. 2 działu VIII wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r.). Z posiadanych dokumentów, w tym ze świadectwa pracy z dnia 17.03.2009r., k. 19 a.e., wynika bowiem, że ubezpieczony aż do dnia 15.05.1983r. pracował jako kierowca (kierowca samochodu dostawczego) i dopiero z treści wypowiedzenia zmieniającego z dnia 30.05.1983r. wynika, że z dniem 16.05.1983r. powierzono obowiązki kierowcy (...), co następnie znalazło zresztą odzwierciedlenie w świadectwie pracy. Okres więc pracy od 02.10.1979r. do 15.05.1983r., kiedy ubezpieczony był kierowcą samochodu dostawczego ((...) Ż.) nie mógł być więc uznany jako równoważny pracy kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Prowadzenie też bliżej nieokreślonego pojazdu, a w szczególności samochodu dostawczego, nie może być zakwalifikowane jako praca o znacznej szkodliwości dla zdrowia, praca o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagająca wysokiej sprawności psychofizycznej w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Z treści świadectwa pracy z dnia 17.03.2009r. wynika, że ubezpieczony dopiero od 16.05.1983r. do 31.03.1986r. pracował jako kierowca samochodu ciężarowego marki R.. Nawet gdyby więc doliczyć ten czas pracy do już uwzględnionych okresów przez organ rentowy (7 lat, 6 miesięcy i 1 dzień) oraz uwzględnionych przez Sąd Okręgowy (rok, miesiąc i 12 dni oraz 7 miesięcy i 2 dni, co w sumie daje rok, 9 miesięcy i 4 dni), jako okresów pracy w szczególnych warunkach, to ubezpieczony nadal nie będzie miał wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Podniesiona w apelacji okoliczność odbywania przez ubezpieczonego

w okresie od 28.10.1971r. do 09.10.1976r., a następnie w okresie od 19.04.1972r. do 09.10.1976r. służby jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony (zaświadczenie z k. 9 a.e.) również nie daje podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku. Służba w siłach lądowych powyżej roku nie miała już charakteru zasadniczej służby wojskowej, lecz nadal była służbą, a tym samym nie spełniała wymogu wykonywania pracy w ramach pracowniczego stosunku zatrudnienia (art. 22 § 1 k.p.). Uprawnienie do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, zgodnie z treścią art. 32 ustawy emerytalnej, zostało przewidziane wyłącznie dla ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., będących pracownikami w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2a ustawy systemowej, a więc nie obejmuje ubezpieczonych z niepracowniczych tytułów ubezpieczenia społecznego, w tym pełniących służbę (wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2004 r., sygn. II UK 246/03, OSNPUSiSP 2004, nr 20, poz. 358; z 25 stycznia 2005 r., sygn. I UK 142/04, OSNPUSiSP 2005, nr 17, poz. 272; z dnia 29 czerwca 2005 r., I UK 300/04, OSNPUSiSP 2006, nr 5-6, poz. 94 oraz z 8 maja 2008 r., sygn. I UK 354/07, MPP 2008, nr 10). Należy podkreślić, że ubezpieczony nie zdołał podważyć poczynionych ustaleń, poprzestając na powołaniu się na znane Sądowi pierwszej instancji dowody, będące przedmiotem analizy w postępowaniu apelacyjnym. Zeznania świadków okazały się w pewnym stopniu cennym i częściowo wiarygodnym źródłem wiedzy, ale z całą pewnością niewystarczającym. Świadek Z. F. potwierdził, że ubezpieczony początkowo pracował w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej jako kierowca Ż., a od czasu do czasu kierował samochód marki T. (k.49). Nie ulega jednak wątpliwości, że przy ustalaniu okresu, charakteru (rodzaju) zatrudnienia, wymiaru czasu pracy, stałości, winny być przede wszystkim analizowane dokumenty z przebiegu zatrudnienia. Dopiero, gdy występują braki w dokumentacji pracownicznej, dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków. Nieprawidłowe jest zastępowanie źródłowej dokumentacji pracownicznej zeznaniami świadków, w szczególności, gdy treści obu źródeł dowodowych stoją w opozycji wobec siebie, a sprzeczności tych nie można było usunąć w oparciu o posiadany materiał. Świadek Z. F. podał bowiem, że ubezpieczony jeździł Ż. około roku, a w 1980r. zostały zakupione samochody ciężarowe (k.49). Ze zmiany angażu ubezpieczonego, a następnie świadectwa pracy, wynika jednak, że powierzono mu obowiązki kierowcy pojazdu ciężarowego R. dopiero od połowy maja 1983r. Próby podważenia dowodów z dokumentów w procesie odtworzenia stanu faktycznego sprzed kilkunastu czy kilkudziesięciu lat w oparciu tylko o zeznania świadka są ryzykowne z uwagi na upływ czasu.

Sąd Apelacyjny podziela prezentowany w orzecznictwie pogląd prawny, że w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowo - emerytalnego lub wysokość tego świadczenia wymaga się dowodów nie

budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych, potwierdzających czy choćby uprawdopodobniających w stopniu graniczącym z pewnością fakt zatrudnienia oraz pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy. Nie jest tym bardziej dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w szczególności, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne.

Ustosunkowując się do treści apelacji, należy również wskazać, że Sąd orzekający nie naruszył prawa materialnego, w szczególności art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej, gdyż ubezpieczony w dacie decyzji nie spełnił wszystkich wymaganych warunków. Jak bowiem wynika z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3. Zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy emerytalnej dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych

- przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości
- lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z przywileju przejścia na emeryturę w wieku niższym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą bowiem skorzystać wyłącznie ci pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Prawo do tego szczególnego świadczenia z istoty jest związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku emerytalnym niższym niż powszechny, uzyskiwane z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej pracami w szczególnych warunkach nie są więc prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które są związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania i zostały wymienione w rozporządzeniu z 1983r. Z takim właśnie zastrzeżeniem należy definiować pracę pracowników wykonujących prace określone w dziale VIII – transport - pod poz. 2 - prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Należy dodatkowo podkreślić, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jedną z prac wymienionych w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Jednym bowiem z koniecznych warunków jest, aby praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie po 6 dni w tygodniu i przeciętnie po 46 godzin tygodniowo, jeżeli taki obowiązywał pracownika wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983r. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152). Nie wchodzi zatem w rachubę sporadyczne wykonywanie takich prac.

Sąd Apelacyjny podziela przy tym pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 września 2007 r. o sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325, LEX nr 464893, iż w przypadku, gdy praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku tylko w niektórych miesiącach roku, do okresów pracy w szczególnych warunkach uzasadniających prawo do emerytury w niższym wieku, wlicza się tylko te miesiące (§ 2 rozporządzenia z 1983 r. w związku z art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej).

Pracownik ubiegający się o emeryturę w obniżonym wieku winien zatem wykazać, że wykonywał pracę zaliczaną do prac o szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach (do I kategorii), ujętą w wykazach do ww. rozporządzenia, a nadto, że pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, stale i bezpośrednio przy tych pracach przez okres co najmniej 15 lat, z uwzględnieniem zastrzeżenia przepisu art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej, wprowadzającego wyłączenia pewnych okresów, jako niezaliczanych do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w szczególności ze źródłowej dokumentacji dotyczącej zatrudnienia, nie wynika aby ubezpieczony posiadał wykazany co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, i to mimo doliczenia mu przez Sąd Okręgowy do stażu pracy dodatkowych okresów pracy w takich warunkach. Skoro zatem posiadany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że ubezpieczony pracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to w konsekwencji nie został spełniony wymóg z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., co słusznie skutkowało odmową przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Zofia Rybicka - Szkibieli SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak